

Vejlerne

Fotos af Jan Skriver
Havørn: Frank Wille / Trykt juni 2018

Luftfoto over de østlige Vejler set fra Limfjorden

Mere end 300 fuglearter er registreret i Vejlerne, og omkring 130 arter er konstateret ynglende.

Fondens mål er at bevare og udvikle Vejlernes naturværdier. Vejlerne er et Natura 2000-område, og sårbare naturtyper samt sjældne plante- og dyrearter skal beskyttes og plejes på den mest optimale måde.

I 1960 blev Vejlerne af staten udpeget til videnskabeligt reservat. Sammen med myndighederne arbejder Aage V. Jensen Naturfond på at tilvejebringe bedre vandkvalitet, som sammen med optimale vandstande er forudsætning for et rigere og mere naturligt dyre- og planteliv i Vejlernes store vådområder.

En fond for den danske natur

Aage V. Jensen Naturfond arbejder for naturens bevarelse og de vilde dyrs beskyttelse. Fonden yder støtte til mange naturprojekter i Danmark, især naturformidling, og har erhvervet en række af Danmarks vigtigste naturområder.

Målet er at give alle i Danmark mulighed for at opleve en rig natur - i dag og i fremtiden.

SCAN TO VIEW IN

DEUTSCH

ENGLISH

5041 Trykkeri 0016

KLIMA-NEUTRAL TRYKSAG

PurePrint™ by KLS

Produceret 100% biobaseret tryk af KLS Grafisk Hus ApS

www.avjf.dk

Læs mere om Vejlerne og fondens mange andre naturprojekter på hjemmesiden.

AAGE V. JENSEN NATURFOND

Bygholmskijulet ved Naturrummet

Gåtur til Østerildtårnet

Klyde

Rørdrum

Krapptårnet

Vejlerne er Danmarks største videnskabelige reservat på ca. 5.600 hektar og rummer Skandinaviens største, samlede rørskovs område og Danmarks største græsningsenge.

Sjældne fuglearter

Navnet Vejlerne betyder vadestederne. Indtil for 130 år siden var Vejlerne to lavvandede fjordarme, der fra Limfjorden rakte mod nord. I dag er Vejlerne efter inddæmningerne stadig to adskilte områder, de østlige Vejler og de vestlige Vejler, der ligger på hver side af den oprindelige halvø Hannæs.

Sammenhængende, tætte rørskove dækker godt en tredjedel af Vejlerne, og de udgør knap 2.000 ha. Rørskoven er levested for sjældne fuglearter som rørdrum, rørhøg, plettet rørvagtel, trane og skægmejse. Strandengene og de ferske

fra offentlige veje, cykelstier og 15 udsigtspunkter. Offentlig adgang herudover har ikke været tilladt siden 1960 ifølge en bekendtgørelse fra Statsministeriet. Begrænsningerne skal sikre den enestående bestand af fugle.

De foreløbig 7 fugletårne og skjul byder hver især på særprægede naturoplevelser:

Bygholmskijulet ved Naturrummet giver overblik over den sydøstligste del af Bygholmengen samt den lavvandede Midtsø, der er en brakvandssø. Her kan i sommerhalvåret observeres rastende ænder og vadefugle. I vinterhalvåret kulminerer antallet af svømmeænder. Især pipeand, krikand og gråand er talrige. I skjulets store kikkert ses ofte fjernere flokke af knopsvaner, sangsvaner og rastende gæs og traner. Undertiden sidder vandrefalken på en pæl eller tue på engen.

om efteråret kan støede formørke aftenhimlen, så fænomenet "sort sol" opstår, inden de larmende støede går til ro i rørskoven.

Gangbroen er et af de bedste steder i Danmark at opleve skægmejser – ofte på tæt hold. I vinterhalvåret kan besøgende opleve dykænder som f.eks. hvinand og stor skallesluger samt blishøne, sangsvane og knopsvane på Han Vejles åbne vandflade.

Fra Kærup Holmeskjulet kan besøgende i sommerhalvåret opleve rørdrum, som især pauker mellem marts og juni, samt et stort antal flyvende rørhøge. Lokaliteten er især kendt for sin koloni af sortterner. Sensommer og tidligt efterår ses jævnligt sølvhejre. I vinterhalvåret er der gerne mange forskellige andefugle i den lavvandede Kogleakssø.

Havørn

Engryle

Odder

enge har også en interessant flora og fauna. Her forekommer bl.a. ynglende brushane, klyde, engryle, stor kobbersnepe og rødben. Andre interessante, ynglende fugle er blåhals, gul vipstjert, knarand, atlingand, sorthalset lappedykker, sølvhejre, havterne, fjordterne og sortterne.

Tranen og grågåsen er iøjnefaldende

Masser af trækende og overvintrende fugle er med til at skabe varierede naturoplevelser. Det er svømmeænder, dykænder, gæs, svaner, vadefugle og forskellige rovfugle.

Tranen er en iøjnefaldende fugl i Vejlerne. Reservatet huser Danmarks største ynglebestand med anslået 10-15 par. Fra august kan der især fra Krapptårnet ofte opleves over 100 traner, der flyver til og fra overnatning i Bygholm i De østlige Vejler. Tranernes antal kulminerer i oktober, inden de store fugle normalt i november trækker mod Sydeuropa. Også grågåsen præger Vejlerne. Grågåsen har her sit danske hovedsæde med over 1.000 ynglende par.

Odderen er langt mindre synlig i landskabet. Vejlerne menes at rumme Danmarks største bestand af det vævre vanddyr.

Besøg i Vejlerne

Vejlernes rige fugleliv kan opleves i naturrummet samt fra 7 udsigtstårne og fugleskjul. Alle stederne byder på grundig information om de mange fugle. Området kan også opleves

Krapptårnet er et godt observationssted, når man ønsker overblik over Bygholmengen centrale dele. I sommerhalvåret kan publikum nyde synet af grågæs og andre vandfugle. Fra slutningen af april til midten af juni ses kæmpende brushaner på Krapdiget ca. 150 meter fra fugletårnet.

I perioden fra august til november er Krapptårnet Danmarks sikreste sted at se større flokke af traner, der lidt før solnedgang flyver til overnatning i det fredfyldte reservat og tilsvarende omkring solopgang flyver ud igen.

Han Vejleskjulet giver i sommerhalvåret publikum mulighed for via en gangbro at gå gennem en rørskov og se nærmere på tagrør, vejbredekeblad, storbladet mærke, bredbladet dunhammer og andre sumplanter. I højsommeren og

Familieudflugt til Han Vejleskjulet

I Tømmerby Fjordtårnet kan gæster i sommerhalvåret høre og se rørdrum samt flyvende rørhøg. Den lavtliggende redeplatform i rørskoven har i adskillige år været brugt som redeplads af rugende strandskader. I rørskovens åbne vandflader ses ofte gråstrubet lappedykker, blishøne og gråand. Odderen passerer jævnligt ved kanalen for foden af tårnet. I vintertiden kan nordiske sangsvaner opholde sig i området, og der gode muligheder for at se havørn, Europas største ørn, med et vingefang på næsten 2,5 m.

Fra Arup Vejleskjulet er der gode muligheder for at overskue engene omkring Arup Vejles østside. Der er desuden god udsigt til fugleøen Melsig midt i Arup Vejle, hvor skestorken jævnligt yngler. De overflyvende skarver er ofte de mest synlige af fuglene, men i sommerhalvåret yngler vadefugle som vibe og dobbeltbekkasin på de smalle enge. I vinterhalvåret raster ofte gæs, svømmeænder og dykænder på vandfladen og på de tilstødende enge og småøer. Først på sæsonen kan her være tusindtallige flokke af hejler, der kommer fra det skandinaviske højbjerg.

Østerildtårnet er Vejlernes nyeste tårn, og ligger lige ved foden af Tømmerby Å med udsigt over Østerild Fjord og Arup Vejle. Færdsel ud til tårnet er til fods eller på cykel. Der er ca. 1½ km fra p-pladsen til tårnet. Om sommeren er der her gode muligheder for at se skestork. Forår og efterår er de delvist oversvømmede enge samlingssted for store flokke af bramgæs. Der er også gode muligheder for at se havørn hele året. Oddere ses jævnligt i åen, den opleves bedst tidlig morgen eller sen aften.

Et af Nordeuropas vigtigste områder for ynglende vandfugle

På opfordring af Dansk Ornitologisk Forening samt Nordjyllands og Viborg Amter erhvervede Aage V. Jensen Naturfond i 1993 reservatet Vejlerne, der dækker ca. 5.600 ha ved Limfjorden mellem Thisted og Fjerritlev. Siden er området blevet forbedret som et af Nordeuropas vigtigste tilholdssteder for ynglende vandfugle.